

Praca nierejestrowana w 2022 r. (na podstawie wstępnych wyników badania modułowego BAEL)

342 tys.

Liczba osób pracujących w szarej strefie

Liczba osób w wieku 15-89 lat, które w okresie od stycznia do grudnia 2022 r. wykonywały pracę nierejestrowaną (przynajmniej raz) wyniosła 342 tys. (w stosunku do analogicznego okresu 2017 r., który był objęty obserwacją w poprzedniej edycji badania modułowego, jest to spadek o 538 tys., o 61,1%). Zbiorowość osób pracujących w 2022 r. w szarej strefie stanowiła tym samym 2,0% ogólnej liczby pracujących w Polsce w 2022 r. wg kryteriów BAEL (16742 tys. osób¹).

31.10.2023 r.

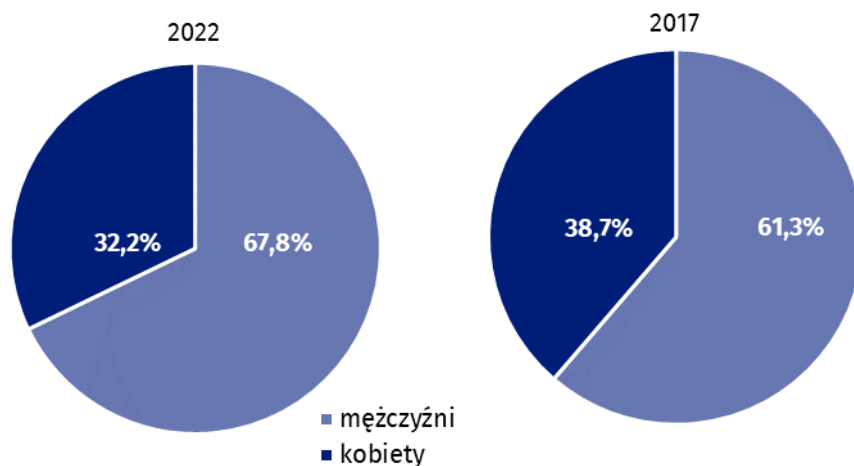
2,0% spośród wszystkich osób pracujących w 2022 r. wykonywało przynajmniej raz pracę nierejestrowaną

Pracujący w szarej strefie

W 2022 r. pracę nierejestrowaną wykonywało 342 tys. osób, tj. 2,0% ogólnej liczby pracujących. W analogicznym okresie 2017 r. w szarej strefie pracowało 880 tys. osób, co stanowiło 5,4% ogólnej liczby pracujących². W porównaniu z rokiem 2017 zarówno sama zbiorowość wykonujących pracę nierejestrowaną, jak i jej udział w ogólnej liczbie pracujących znacząco zmniejszyły się. W 2022 r. większość pracujących w szarej strefie, podobnie jak w roku 2017, stanowili mężczyźni (odpowiednio: 67,8%, tj. 232 tys. oraz 61,3%, tj. 539 tys.).

67,8% pracujących w szarej strefie w 2022 r. to mężczyźni

Wykres 1. Struktura pracujących w szarej strefie według płci

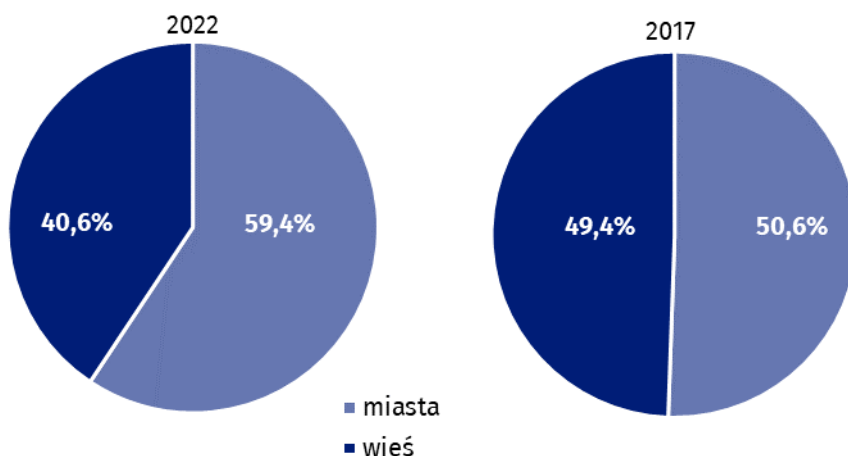

Udział w strukturze wykonujących pracę nierejestrowaną w 2022 r. według miejsca zamieszkania był odmienny w 2022 i 2017 roku. W 2022 r. wśród wykonujących pracę nierejestrowaną było 59,4% mieszkańców miast (203 tys.), a 40,6% mieszkańców wsi (139 tys.) - w roku 2017 było to odpowiednio: w miastach - 50,6%, a na wsi - 49,4%. Warto podkreślić, że w 2022 r. udział mieszkańców miast i wsi w zbiorowości wykonujących pracę nierejestrowaną był zbliżony do udziału mieszkańców miast i wsi w populacji Polski.

¹ Dane średnioroczne (średnia arytmetyczna dla zbiorowości pracujących wg BAEL z czterech kwartałów 2022 r. w celu zapewnienia zgodności z okresem odniesienia przyjętym w badaniu modułowym).

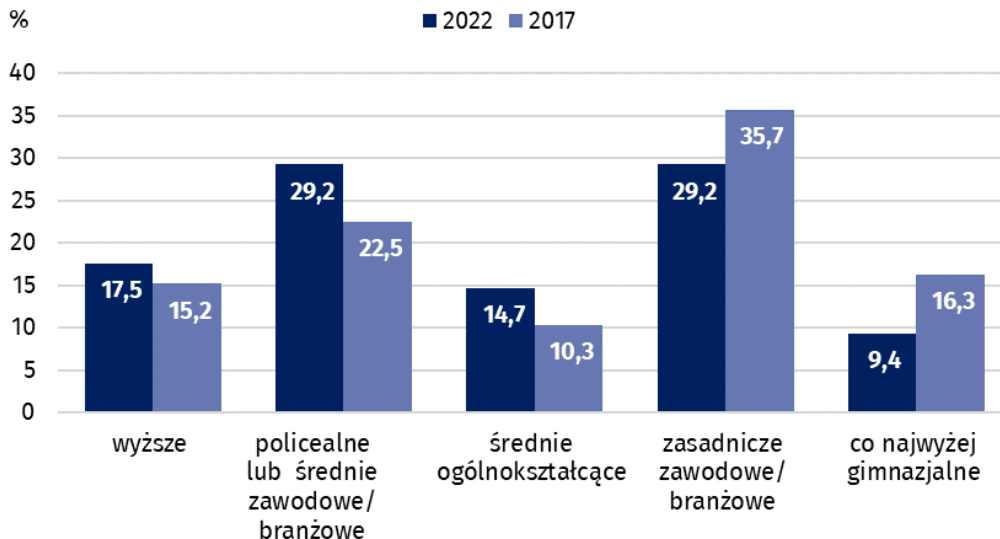
² Dane średnioroczne (średnia arytmetyczna dla zbiorowości pracujących wg BAEL z czterech kwartałów 2017 r. w celu zapewnienia zgodności z okresem odniesienia przyjętym w badaniu modułowym). W celu zachowania porównywalności z danymi z roku 2022 udział obliczono w ogóle wszystkich pracujących w 2017 r. przeliczonych po uwzględnieniu definicji obowiązującej w BAEL od 2021 r.

Wykres 2. Struktura pracujących w szarej strefie według miejsca zamieszkania

Analizując poziom wykształcenia osób wykonujących pracę nierejestrowaną w 2022 r. dwie najliczniejsze grupy (po 29,2%) stanowiły osoby z wykształceniem policealnym lub średnim zawodowym/branżowym oraz z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, a najmniej liczną - osoby z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym (9,4%). W porównaniu z sytuacją, jaka miała miejsce w 2017 r. w zbiorowości osób pracujących w szarej strefie w 2022 r. zmniejszył się udział osób z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym (o 6,9 p. proc.) oraz zasadniczym zawodowym/branżowym (o 6,5 p. proc.), natomiast zwiększył się udział osób posiadających wykształcenie policealne lub średnie zawodowe (o 6,7 p. proc.), średnie ogólnokształcące (o 4,4 p. proc.) oraz wyższe (o 2,3 p. proc.).

Wykres 3. Struktura pracujących w szarej strefie według poziomu wykształcenia³

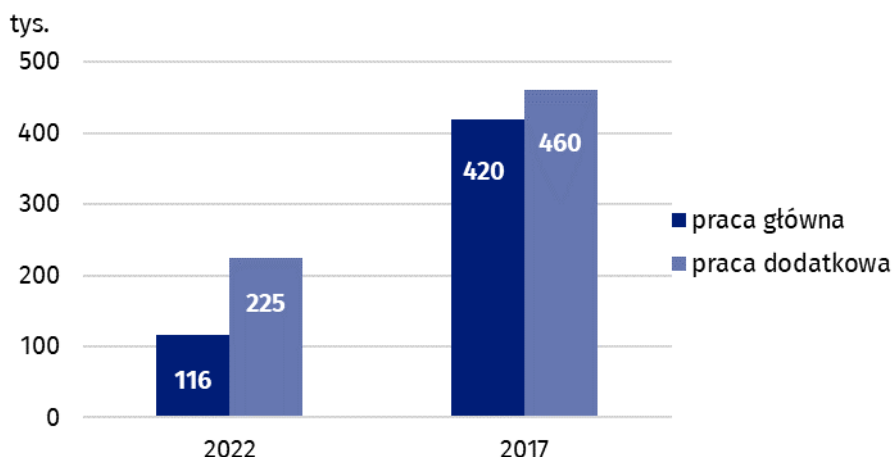

Z wyników badania przeprowadzonego w 2022 r. wynika, że podobnie jak w 2017 r. praca nierejestrowana dla większości osób miała charakter pracy dodatkowej, przy czym w roku 2022 udział tej grupy w całej zbiorowości pracujących w szarej strefie istotnie wzrósł (w 2022 r. stanowił 66,0%, tj. 225 tys., a w 2017 r. 52,3%, tj. 460 tys.). Jednak dla około 1/3 tej zbiorowości (dla 34,0% wszystkich pracujących w szarej strefie, tj. 116 tys. osób), praca ta stanowiła pracę główną.

Dla 66,0% pracujących w szarej strefie w 2022 r. praca ta miała charakter dorywczy

³ Dla roku 2022 wykształcenie zasadnicze zawodowe zaprezentowano łącznie z wykształceniem zasadniczym branżowym, a policealne lub średnie zawodowe łącznie ze średnim branżowym.

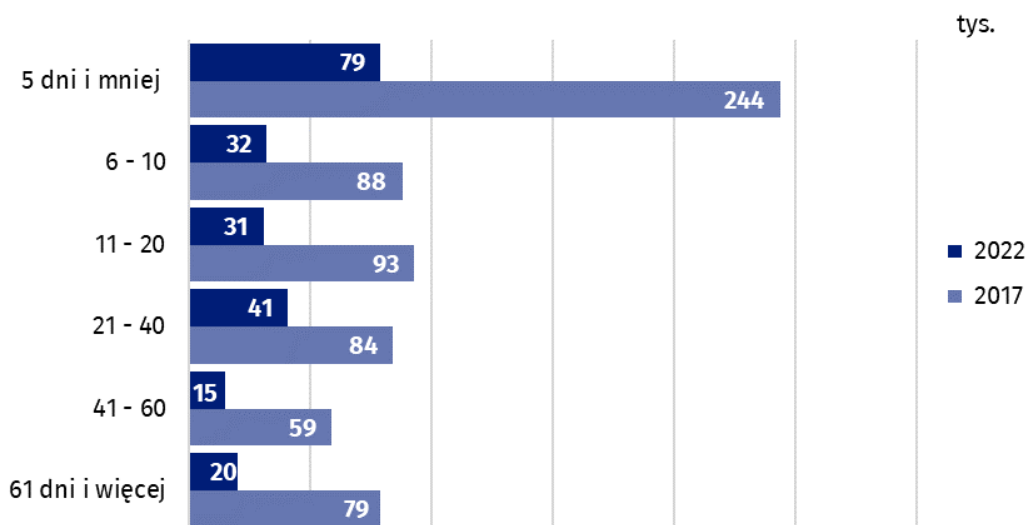
Wykres 4. Pracujący w szarej strefie według charakteru wykonywanej pracy

Czas poświęcony na pracę nierejestrowaną był zróżnicowany. Najliczniejszą grupę zarówno w 2022 r., jak i 2017 r., stanowiły osoby, które w ciągu roku przepracowały w szarej strefie do 5 dni (odpowiednio: 79 tys. osób, tj. 23,1% oraz 244 tys. osób, tj. 27,7%). Najmniej liczną grupę, bo 15 tys., tj. 4,4% stanowiły w 2022 r. osoby, które w badanym okresie przepracowały od 41 do 60 dni (w 2017 r. było to 59 tys., tj. 6,7%). Co najmniej 61 dni w 2022 r. przepracowało 20 tys. osób, tj. 5,8% tej populacji (w 2017 było to 79 tys., tj. 9,0%). Średnia liczba dni przepracowanych przez osoby wykonujące pracę nierejestrowaną zmniejszyła się w 2022 r. o 2 dni w stosunku do 2017 r. i wyniosła 28 dni.

Średnio w ciągu 2022 roku osoby przepracowały w szarej strefie po 28 dni

Wykres 5. Pracujący w szarej strefie według liczby dni przepracowanych⁴

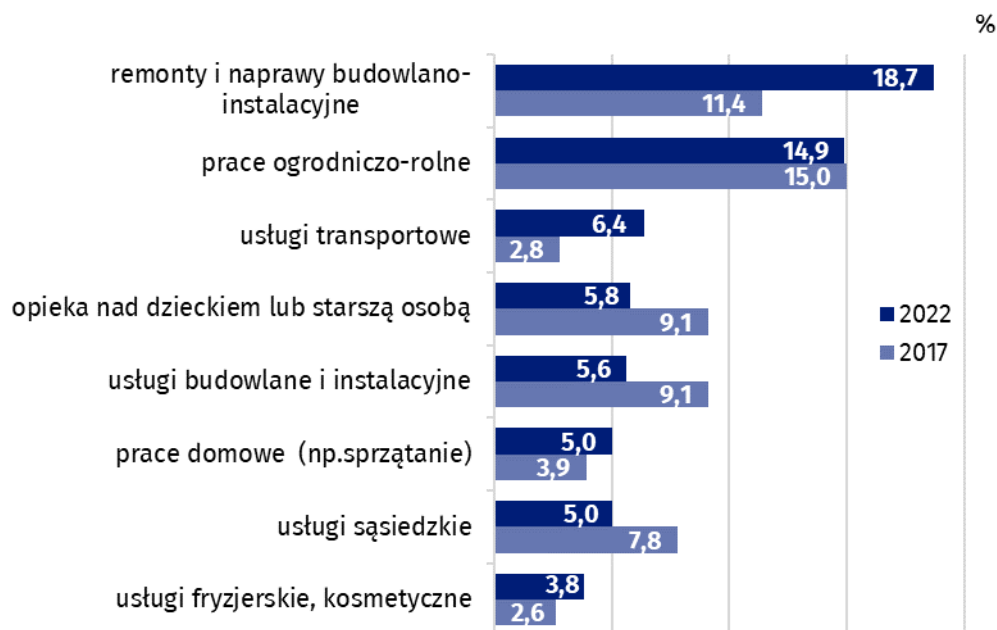
Rodzaje prac wykonywanych przez pracujących w szarej strefie

Wyniki badania wskazują, iż w 2022 r. w szarej strefie najczęściej prowadzone były prace dotyczące remontów i napraw budowlano-instalacyjnych, wykonywała je co piąta osoba zaangażowana w pracę nierejestrowaną (18,7%). Dużą grupę pracujących w szarej strefie stanowiły osoby zajmujące się pracami ogrodniczo-rolnymi (14,9%), a także usługami transportowymi (6,4%) oraz opieką nad dzieckiem lub starszą osobą (5,8%). Natomiast w 2017 r. najczęściej prowadzone były prace ogrodniczo-rolne (15,0%), a drugą pod względem liczebności grupę osób pracujących w szarej strefie stanowiły osoby zajmujące się remontami i naprawami budowlano-instalacyjnymi (11,4%).

Najczęstszym rodzajem prac wykonywanych w szarej strefie w 2022 r. były prace dotyczące remontów i napraw budowlano-instalacyjnych

⁴ Wyniki nie sumują się na ogółem pracujących w szarej strefie ze względu na braki odpowiedzi nt. liczby dni przepracowanych.

Wykres 6. Struktura pracujących w szarej strefie według wybranych rodzajów ostatnio wykonywanej pracy

Uwagi metodologiczne

Niniejsza informacja sygnalna opracowana została na podstawie uogólnionych wyników badania modułowego „Praca nierejestrowana”, przeprowadzonego w 1 kwartale 2023 r. łącznie z reprezentacyjnym Badaniem Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL). Badanie zrealizowano zgodnie z Programem badań statystycznych statystyki publicznej na 2023 r. na połowie próby mieszkań wylosowanych do BAEL.

Przez pracę nierejestrowaną należy rozumieć:

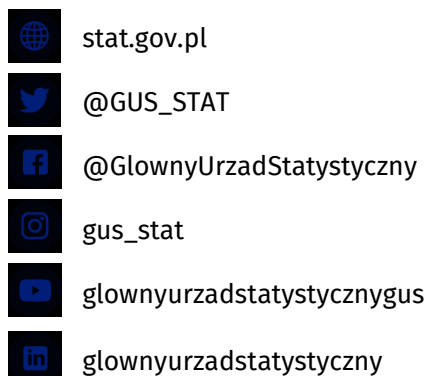
- pracę najemną wykonywaną bez nawiązania stosunku pracy, czyli bez umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło lub jakiegokolwiek innej pisemnej umowy pomiędzy pracodawcą i pracownikiem bez względu na sektor własności (również u osób fizycznych i w indywidualnych gospodarstwach rolnych); praca nie może być również wykonywana na podstawie powołania, mianowania lub wyboru; z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej pracownik nie uzyskuje ubezpieczenia społecznego, a więc uprawnień do korzystania ze świadczeń społecznych; okres wykonywania tej pracy nie jest także zaliczany jako składkowy z punktu widzenia ZUS, a pracodawca nie odprowadza na konto ZUS i Funduszu Pracy odpowiednich sum z tytułu wypłacanego wynagrodzenia; od dochodów z pracy nierejestrowanej nie są płacone podatki dochodowe,
- pracę na rachunek własny, jeśli z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej nie są realizowane obowiązki finansowe wobec państwa (np. podatki).

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Departament Badań Społecznych i Rynku Pracy
Dyrektor dr Piotr Łysoń
Tel: 22 449 40 27

Rozpowszechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS
Karolina Banaszek
Tel: 695 255 011

Wydział Współpracy z Mediami
Tel: 22 608 38 04
e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

Powiązane opracowania

[Praca nierejestrowana w Polsce w 2017 roku](#)

[Aktywność ekonomiczna ludności Polski](#)

[Zeszyt metodologiczny. Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Praca nierejestrowana](#)

[Aktywność ekonomiczna według BAEL](#)

[Pracujący według BAEL](#)